

การประยุกต์หลักปัญญาธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง*

THE APPLICATION OF PANYADHAMMA TO ENHANCE PEOPLE'S
POLITICAL KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF THE DEMOCRATIC
SYSTEM IN BAN NA SUBDISTRICT, KLAENG DISTRICT, RAYONG PROVINCE

พระมหาธนาธิป สีสุธโส

Phramaha Tanatip Silasuddho

นักวิจัยอิสระ

Independent Researcher

Corresponding Author E-mail: zenox.pt@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และ 3. นำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักปัญญาธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระยะที่ 1 คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 8,433 กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 382 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติอนุมาน ระยะที่ 2 คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จำนวน ผู้นำท้องที่ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงเพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน

กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3. หลักปัญญาธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้แก่ 1. ด้านศุทธมยปัญญา (เกิดจากการฟัง) คือ ส่งเสริมให้ประชาชนฟัง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ 2. ด้านจินตามยปัญญา (เกิดจากการคิดพิจารณา) คือ ส่งเสริมให้ประชาชนคิด เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ และ 3. ด้านภาวนามยปัญญา (เกิดจากประสบการณ์) คือ ส่งเสริมให้ประชาชนทำ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ โดยการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ

คำสำคัญ: ปัญญาธรรม; การเมือง; ระบบประชาธิปไตย

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the level of political knowledge and understanding in democratic system, 2. To compare political knowledge and understanding in democratic system, and 3. To Present guidelines for applying the principles of Dhamma wisdom to enhance political knowledge and understanding in the democratic system of the people of Ban Na Sub-District, Klaeng District, Rayong Province. This research was conducted by the mixed methods: Phase 1 was the quantitative research. The population included 8,433 voters in Ban Na Subdistrict, Klaeng District, Rayong Province, determined the sample size using Taro's formula. Yamane obtaining sample size of 382 samples. Data were collected using questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics Phase 2 was qualitative research. Data were collected by in-depth-interviewing 10 key informants, namely, government officials, local leaders, and political science academics. And Buddhist scholars by selecting a specific sample group. Data were collected through in-depth interviews. Data were analyzed using content analysis techniques. Then synthesized the information by writing an essay to present the information.

The results of the research were found that 1. by overall, knowledge and understanding of politics in a democratic system was at a high level. 2. People of different genders, ages, educational levels, occupations, and monthly incomes had knowledge and understanding of politics in a democratic system, by overall differently with statistically significant level at

0.05 level and 3. Panna-dhamma principles to enhance political knowledge and understanding in the democratic system of the people, at Ban Na Sub-District, Klaeng District, Rayong Province included: 1. Sutamayapamya, wisdom arisen from listening, that was, encouraging people to listen to gain knowledge and understanding. 2. Cintamayapanna, wisdom arisen from thinking, that was, encouraging people to think in order to understand various stories and 3. Bhavanamayayapanya, wisdom arisen from meditation, that was to encourage people to practice in order to enhance their experience by learning and doing.

Keywords: Panyadhamma; Political; Democratic System

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รวมไปถึงการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน ดังนั้นประชาชนจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจอย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และถูกต้องตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ กล่าวว่า การดำรงอยู่ของประชาธิปไตย จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างถูกต้อง เพราะถ้าประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและระบอบประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนจะขาดความสนใจและขาดความกระตือรือร้นทางการเมือง และในที่สุดก็จะก่อให้เกิดความไม่แน่ใจว่าตนเองมีอำนาจ หรือรู้สึกปราศจากอำนาจในการกำหนดทิศทางทางการเมืองของตนเองหรือมีจิตสำนึกว่าไร้อำนาจทางการเมือง ดังนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจแนวคิดของการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2545)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นระบบการเมืองที่มีกลไกช่วยให้มีการแก้ไขปัญหาในสังคม อันเกิดจากการตัดสินใจที่ขัดแย้งกัน ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้ใช้อิทธิพลของตน ในการเข้ามา

กำหนดการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนในการปกครองผ่านผู้แทนของตนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม (วิทยากร เชียงกูล, 2542) ประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้า มีเสถียรภาพ และมีความมั่นคง สังคมจะมีความสุขและเกิดสันติสุขได้ คือ ประชาชนจะต้องรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อที่จะสามารถแสดงออกทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม บนหลักการขั้นพื้นฐานที่เป็นสากลนิยม ในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ 1. ด้านอำนาจอธิปไตย 2. ด้านสิทธิเสรีภาพ 3. ด้านความเสมอภาค และ 4. ด้านการศรัทธา เป็นต้น (วิสุทธิ โพธิ์แท่น, 2554)

แต่ในปัจจุบันประชาชนในตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะในเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของตนเอง จึงทำให้ประชาชนไม่ทราบถึงสิทธิอันจะพึงได้ทำให้ผู้มีอิทธิพลทางการเมืองพยายามลิดรอนสิทธิของประชาชนอยู่ตลอดเวลา เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและไม่มีบุตรหลานคอยดูแลทำให้ตนเองโดนลิดรอนสิทธิอยู่เป็นประจำ (ณัฐพล บุญยพิพัฒน์, 2562)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ภายใต้ปรากฏการณ์และความร้อนแรงทางการเมืองตลอดจนกระแสความสนใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พุทธศาสนิกชนได้ยึดถือสืบต่อกันมามากกว่า 2,500 ปี คือ หลักปัญญา 3 ประกอบด้วย 1. ด้านสุตมยปัญญา เกิดจากการฟัง 2. ด้านจินตามยปัญญา เกิดจากการคิดพิจารณา และ 3. ด้านภาวนามยปัญญา เกิดจากประสบการณ์ (อภิ.วิ. 35/768/503-504) มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้ปัญญาในการคิดพิจารณาข้อมูลข่าวสารและเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง อย่างรอบคอบเพื่อให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักปัญญาธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง จำนวน 8,433 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยอง, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาคิยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน และเพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจายและมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร ได้กำหนดสัดส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่การวิจัย (Proportional Area Sampling) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย 1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน 2. ผู้นำท้องที่ จำนวน 3 คน 3. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน และ 4. นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือแบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.8-1.00 และคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.833

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.8-1.00

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ 1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน และหลักปัญหา 3 และ 2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยข้อมูล กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงเพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, $S.D.=0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเสมอภาคอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก ($\bar{X}=4.43$, $S.D.=0.51$) รองลงมา ได้แก่ ด้านอำนาจอธิปไตย ($\bar{X}=4.34$, $S.D.=0.50$) ด้านสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=0.51$) และด้านการตรภาพ ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=0.47$) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวการประยุกต์หลักปัญหาธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบดังนี้

3.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้หลักปัญหาธรรม 3 ด้านสุตมยปัญญา เกิดจากการฟัง เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอันจะ

สามารถนำไปสู่การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนได้อย่างถูกต้อง

3.2 หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ประชาชน ใช้หลักปัญญารธรรม 3 ด้านจืตามยปัญญา เกิดจากการคิดพิจารณา เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ไตร่ตรองเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบและถูกต้อง เนื่องจากข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีทั้งจริงและเท็จ การคิดพิจารณา จึงสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนได้อย่างถูกต้อง

3.3 หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้หลักปัญญารธรรม 3 ด้านภวานามยปัญญา เกิดจากประสบการณ์เพื่อให้มีโอกาสเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนได้อย่างถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนหลักการขั้นพื้นฐานที่เป็นสากลนิยมโดยทั่วไปในสังคมโลกที่มีหลักการที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1. อำนาจอธิปไตยของปวงชน (Sovereignty of the People) 2. สิทธิและเสรีภาพ (Right and Liberty) 3. ความเสมอภาค (Equality) และ 4. ภราดรภาพ (Fraternity) สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิ่นอนงค์ บ่อทอง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทร์ราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1. การเสริมสร้างความเข้าใจทางการเมืองการปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีมากที่สุด คือ ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน รองลงมาคือ ด้านหลักความเสมอภาค และด้านหลักเสรีภาพ ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย และด้านหลักเสียงข้างมาก

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนแต่ละบุคคล เกิดจากการรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมือง แล้วนำมาคิดพิจารณาใคร่ครวญ จนสามารถหาคำตอบได้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาจากอดีตสู่ปัจจุบัน สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตรกร ลอศรี (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีจิตสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย การส่งเสริมหลักนิติธรรม การส่งเสริมหลักเสรีภาพ และการส่งเสริมหลักความเสมอภาค แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัญญภัทร สอนสุตตา (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลชุมแพ อำเภอลำภู จัหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของพลอยประภัสร์ โหตระไวศ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตย แตกต่างกัน

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของปกิจ พรรัตนานุกุล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวินิจ ฝาคเจริญ (2563) ได้ทำการ

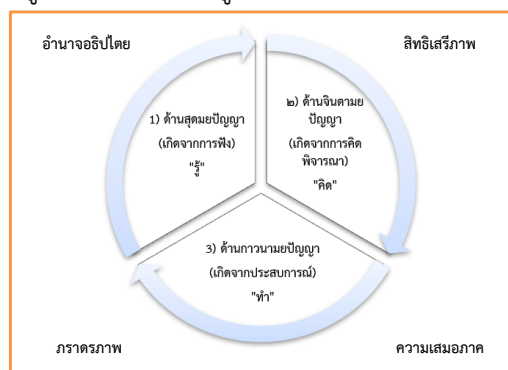

วิจัยเรื่อง ทศนคติทางอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการประยุกต์หลักปัญญารธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอลำปาง จังหวัดพะเยา พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ตามหลักปัญญารธรรม 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ประชาชนจะต้อง 1. ฟัง เพื่อให้ได้รับข้อมูล ข้อเท็จจริง เหตุและผล 2. คิด เพื่อพิจารณาใคร่ครวญ ไตร่ตรอง อย่างถี่ถ้วน และ 3. ทำ หรือลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทั้งนี้เพื่อใช้หลักปัญญา 3 ในการตัดสินใจในการปฏิบัติตนภายใต้การเมืองในระบบประชาธิปไตย ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไปซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยปกิจ พรรัตนกุล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ตามหลักปัญญา 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ พบว่า การบูรณาการหลักปัญญา 3 เข้ามาส่งเสริมการกระบวนการความรู้ความเข้าใจ ประกอบด้วย สุตมยปัญญา (ปัญญาที่เกิดจากการฟัง) จินตามยปัญญา (ปัญญาที่เกิดจากการคิด) และภาวนามยปัญญา (ปัญญาที่เกิดจากการปฏิบัติ) เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจทางการเมืองพื้นฐาน อันได้ แก่หลักอำนาจอธิปไตย หลักสิทธิและเสรีภาพ หลักความเสมอภาค และหลักภราดรภาพ

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 การนำหลักปัญญาธรรม 3 ประกอบด้วย 1. ด้านสุตมยปัญญา (เกิดจากการฟัง) 2. ด้านจินตามยปัญญา (เกิดจากการคิดพิจารณา) และ 3. ด้านภาวนามยปัญญา (เกิดจากประสบการณ์) มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเคารพสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของตนและของบุคคลอื่น รวมทั้งมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่ตนเองมีภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อที่จะสามารถแสดงออกทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม บนหลักการขั้นพื้นฐานที่เป็นสากลนิยมในระบอบประชาธิปไตย เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำรงอยู่ของประชาธิปไตย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างถูกต้อง ตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็งต่อไป ซึ่งผู้วิจัยขอเรียกว่า ปัญญาธรรมนำพาประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตย จุดเด่นที่สำคัญคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง แพร่หลาย และต่อเนื่อง ดังนั้นประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จะต้องมีความรู้ความเข้าใจหรือสนับสนุนต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยด้วย กล่าวคือ ในเบื้องต้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย นั่นเอง

ดังนั้นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ให้มีความก้าวหน้า พัฒนา และถาวร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำหลักปัญญาธรรม 3 ประกอบด้วย รู้ คิด และทำ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ด้านสุตมยปัญญา (เกิดจากการฟัง) คือ การฟัง เพื่อให้รู้ ปัญญาที่เกิดจากการฟัง หมายถึง การฟังเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มพูนความรู้ให้มาก จนเป็นพหูสูตร หรือเป็นผู้ที่มีปัญญารอบรู้ และเป็นผู้ที่รู้รอบด้าน

2. ด้านจินตามยปัญญา (เกิดจากการคิดพิจารณา) คือ การคิด พิจารณาหาเหตุผล ปัญญาที่เกิดจากการคิดพิจารณา หมายถึง การคิดพิจารณาถึงเหตุ และผลโดยใคร่ครวญ ถ้วนถี่ อย่างมีสติ รอบคอบระมัดระวัง

3. ด้านภาวนามยปัญญา (เกิดจากประสบการณ์) คือ โดยการลงมือทำ ปัญญาที่เกิดจากประสบการณ์ หมายถึง การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การลงมือทำ หรือการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้น

2. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ด้านการศรัทธา อยู่ในระดับสุดท้าย ดังนั้น หน่วยงานที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดรูปแบบหรือวิธีการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศรัทธาให้แพร่หลาย

3. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ตามปัญญารธรรม 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้าน สุตมยปัญญา เกิดจากการฟัง อยู่ลำดับสุดท้าย ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างรูปแบบ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณลักษณะเป็นผู้ฟังที่ดี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการอบรม หรือสัมมนาอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมประชาชนทุกช่วงวัย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้น

2. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ด้านการศรัทธา อยู่ในระดับสุดท้าย ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการเสวนา เวทีวิชาการ หรือนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับหลักพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนและถ่องแท้มากยิ่งขึ้น

3. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ตามปัญญารธรรม 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้าน สุตมยปัญญา เกิดจากการฟัง อยู่ลำดับสุดท้าย ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังหรือสร้างค่านิยม ให้ประชาชนรู้จักฟังเพื่อสร้างปัญญาให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ให้กว้างและครอบคลุมมากขึ้น เช่น เก็บข้อมูลกับประชาชนให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ จังหวัด ภาค หรือประเทศ เป็นต้น
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนของแต่ละอำเภอ หรือแต่ละจังหวัด หรือแต่ละภูมิภาค
3. ควรนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาในหัวข้ออื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เช่น หลักพระ 4 หลักไตรลักษณ์ หลักมรรค 8 หรือหลักสาราณียธรรม 6 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัทร สอนสุตตา. (2560). *ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- จิตรกร ลอศรี. (2564). *การสร้างจิตสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2545). *บูรณาการเพื่อสร้างดุลยภาพทางปัญญา*. กรุงเทพฯ: วชิราวุธวิทยาลัย.
- ณัฐพล บุญยพิพัฒน์. (2562). *ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย (พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน): ข้อสังเกตในเชิงทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ปกิจ พรรัตนกุล. (2564). *ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปิ่นอนงค์ บ่อทอง. (2563). *การเสริมสร้างความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทร์ราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. 2(3), 12-20.

- พลอยประภัส โหตระไวศยะ. (2564). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2542). *พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง*. กรุงเทพฯ: พลิก.
- วินิจ ฝาเจริญ. (2563). *ทัศนคติทางอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*. 1(2), 12-20.
- วิสุทธิ โพธิ์แท่น. (2554). *แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยอง. (2562). *ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดระยอง ปี 2562*. สืบค้น 3 ธันวาคม 2565, จาก <https://th.wikipedia.org/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). *วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Tokyo: Harper International Education.